

Владислав Шестаков

студент 2м курсу юридичного факультету
Сумського аграрного університету

Концептуальна визначеність як ключова умова ефективної законотворчості

Ефективність законотворчої діяльності визначається багатьма чинниками, серед яких суттєву роль відіграють мова законодавства та стиль викладу. Важко знайти іншу сферу суспільної практики, де порушення логіки, неточні формулювання та невизначеність термінів викликали б стільки запитань, що потребують додаткових роз'яснень, а також дозволяли б вільно інтерпретувати зміст закону чи нормативно-правового акта, призводячи до його неправильного застосування.

Питання концептуальної визначеності як одного із важливих принципів законотворчої діяльності перебувало у фокусі наукової уваги

таких відомих учених, як Н. Артикуца, А. Дутко, І. Жаровська, Н. Зайчук, М. Козюбра, А. Красницька, С. Лінецький, А. Олійник, Н. Оніщенко, О. Перерва, З. Погорелова, В. Риндюк, А. Ткачук, О. Ющик та інших.

Метою нашої роботи є доведення важливості концептуальної визначеності як одного з основних логічних принципів законотворчої діяльності.

Як відомо, виокремлюють чотири фундаментальні принципи законотворчої діяльності, які формують її логічні засади: 1) принцип адекватного відображення нормативно-правових потреб, 2) принцип понятійної (концептуальної) визначеності, 3) принцип модальної збалансованості й 4) принцип ретрибутивної забезпеченості [1].

Зрозуміло, право не може відповідати соціальному призначенню, якщо при творенні правових норм не приділяти належної уваги формі. Справедливою вбачається думка Н. Артикуци, яка стверджує, що пошук ідеальної форми для реалізації правового змісту є надзвичайно важливим у законотворчості, оскільки ефективність закону та інших нормативних актів залежить від якості формулювання правових норм, всього законодавчого тексту, його відповідності основним критеріям щодо мови, термінології та стилю законодавчих актів [2, с.31].

Основними вимогами до мови законодавчого акта в науці визнаються:

1) Логічність (виявляється в зрозумілості мови закону, що передбачає його доступність для населення через використання простого словникового запасу, а також застосування єдиної термінології, юридичних конструкцій і формулювань під час створення законодавчого тексту);

2) Уніфікованість та стандартизованість формулювань (однозначність застосовуваних термінів та однакове їх тлумачення в усіх законодавчих актах. В іншому випадку можуть виникнути труднощі та спотворене розуміння змісту. Однією з важливих рекомендацій до творців законодавства є мінімальне використання термінів, що належать до вузькоспеціалізованої лексики та можуть бути незрозумілими особам без спеціальної підготовки);

3) Лаконічність (мова законотворчості вимагає максимальної економії, компактності законодавчих формулювань, не варто викладати зміст закону занадто довгими реченнями, оскільки складні текстові конструкції призводять до втрати їхнього сенсу, використовувані терміни повинні бути короткими й однослівними);

4) Точність (вимога точності мови полягає в найповнішому і правильному відображенні змісту правового поняття. Крім того, у тексті закону необхідно забезпечити абсолютну точність вираження кожного речення, словосполучення та слова, що унеможлиблюватиме різнотлумачення. Неточність словесного втілення правової норми, відсутність єдності понять і термінів зумовлює неправильне розуміння законодавчого акта й надалі неправильне його застосування).

Таким чином, здійснене дослідження дає змогу зробити висновки про те, що основними критеріями оцінки якості законодавчого тексту є точність, однозначність, зрозумілість, стислість, уніфікованість, стандартизованість та логічність. Важливо аналізувати текст кожного законодавчого акта окремо

з огляду на ці лінгвістичні параметри та шукати оптимальні способи формулювання законодавчої ідеї.

Дотримання принципу концептуальної визначеності в законотворчій діяльності забезпечить ефективність правозастосування, єдність розуміння правових норм і допоможе сформулювати чітку систему правил для створення законодавчих текстів, що зменшить ризик спотворення правової норми.

Література

1. Теліпко В. Е. Конституційне та конституційно-процесуальне право України : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2009. URL: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/CUL/17-Konst_pravo_Telipko_CD.pdf

(дата звернення : 10.02.2024).

2. Артикуца Н. В. Якість законодавчого тексту у світлі юридико-лінгвістичних вимог. *Сучасний вимір держави та права* : зб. наук. праць. Миколаїв, 2008. С. 30-32.

Юридичний факультет Національного університету
біоресурсів і природокористування України
Інститут права Львівського державного університету
внутрішніх справ
Юридичний факультет Запорізького національного
університету
Юридичний факультет Сумського Національного
аграрного університету
Студентський науковий гурток «Клуб юних теоретиків»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

учасників

ХVІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО- ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ «ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ ОЧИМА МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ»

17 жовтня 2024 р.

м. Київ

УДК: 340:167.1:378.2

**Матеріали XVIII Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції
«Проблеми юридичної науки очима молодих науковців»**

П.78

**Проблеми юридичної науки очима молодих науковців : зб. наук. пр. XVIII Всеукр.
наук.-практ. онлайн-конф. (м. Київ, 17 жовтня 2024 р.) / Укладачка: Віра Качур. К.,
2024. 420 с.**

У збірнику подані наукові здобутки учасників, що присвячені проблемам юридичної науки.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

**За зміст наукових матеріалів відповідальність несуть їх автори та
наукові керівники**